

4/21

0402E1431

Candidate's Seat No : _____

MA Sem.-1 Examination

403

Ind. Knowledge System

February-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

નોંધ: બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે અને સમાન ગુણ ધરાવે છે.

પ્રશ્ન 1. ઉપનિષદની ફિલસૂફીનું વર્ણન કરો. સનાતન સાહિત્ય માટે ઉપનિષદો કેવી રીતે આવશ્યક છે. (14 ગુણ)

અથવા

“ભારતીય ગુરુકુલ શિક્ષણ પ્રણાલી” વિષય પર નિબંધ લખો.

પ્રશ્ન 2. કેનોપનિષદ અથવા મુંડકોપનિષદના મુખ્ય લક્ષણોનું વર્ણન કરો. (14 ગુણ)

અથવા

કઠોપનિષદમાંથી “યમ-નચિકેતા સંવાદ” પર ભાષ્ય લખો.

પ્રશ્ન 3. “ઉપનિષદો IKS નો પાયો છે” આ વિધાનને માન્ય અને તાર્કિક મુદ્દાઓ સાથે સમજાવો. (14 ગુણ)

અથવા

આધુનિક યુગમાં ઉપનિષદના જ્ઞાનનો ઉપયોગ લખો.

પ્રશ્ન 4. વિષ્ણુ પુરાણ અથવા શિવ પુરાણની મુખ્ય વિશેષતાઓ લખો. (14 ગુણ)

અથવા

(P.T.O)

ધુવની વાર્તાનો કેન્દ્રિય વિચાર સમજાવો.

5. બાર પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના બે ગુણ છે. (14 ગુણ)
- (i) માર્કંડેય પુરાણમાં દુર્ગા સપ્તસતી આપવામાં આવી હતી. સાચું/ખોટું
- (ii) શૌનકા અને અંગીરસ સંવાદ કહોપનિષદમાં જોવા મળે છે. સાચું/ખોટું
- (iii) નારદ-સનતકુમાર સંવાદ છાંદોગ્ય ઉપનિષદમાં આપવામાં આવ્યો હતો. સાચું/ખોટું
- (iv) પદમ પુરાણ સૌથી જૂનું પુરાણ છે. સાચું/ખોટું
- (v) ભગવાન શિવ સાથે પાર્વતીના લગ્નની વાર્તા સ્કંદ પુરાણમાં આપવામાં આવી છે. સાચું/ખોટું
- (vi) સમુદ્ર મંથનની વાર્તા વિષ્ણુ પુરાણમાં જોવા મળે છે. સાચું/ખોટું
- (vii) યાજ્ઞવલ્ક્ય અને જનક સંવાદ બ્રહ્દારણ્યક ઉપનિષદમાં આપવામાં આવ્યો હતો. સાચું/ખોટું
- (viii) સ્કંદ પુરાણ એ પવિત્ર સ્થળો અને તેમના મહત્વની સુપ્રસિદ્ધ સૂચિ છે. સાચું/ખોટું
- (ix) ગરુડ પુરાણ મૃત્યુ અને મૃત્યુ પછીના જીવન સંબંધિત બાબતો માટે પ્રખ્યાત છે. સાચું/ખોટું
- (x) શિષ્ય સંવાદ પરમ્પરા એ શિક્ષણ પદ્ધતિનો મહાન માર્ગ છે જેનો ઉદ્ભવ ભારતમાં થયો હતો.
સાચું/ખોટું
- (xi) મુંડકોપનિષદમાંથી ઉદ્દાલક અને શ્વેતકેતુ સંવાદ લેવામાં આવ્યો હતો. સાચું/ખોટું
- (xii) મનુ અને સૂર્યદેવની વાર્તા બ્રહ્મ પુરાણમાં આપવામાં આવી છે. સાચું/ખોટું

E1431-3

Introduction to Puranas and Upanishads

M.A. IKS Sem-I Core 103

Total Marks: 70 marks

Duration: 02:30 Hours

Note: All questions are compulsory and carry equal marks.

Question 1. Describe the philosophy of Upanishads. How Upanishads are essential for Sanatan literature. (14 marks)

OR

Write an essay on the topic "Bhartiya Gurukul Shikshan Pranali".

Question 2. Describe the key features of Kenopanishad or Mundakopanishad. (14 marks)

OR

Write a commentary on "Yama-Nachiketa Samvaad" from Kathopanishad.

Question 3. "Upanishads are foundation of IKS" explain this statement with valid and logical points. (14 marks)

OR

Write the application of knowledge of Upanishads in modern era.

Question 4. Write the key features of Vishnu Puran or Shiv Puran. (14 marks)

OR

Explain the central idea of the story of Dhruv.

5. Please, answer any seven questions out of twelve questions. Each question carries two marks. (14 marks)

(i) Durga Saptasati was given in Markandey Puran. True/False

(P.T.O)

- (ii) Shaunaka and Angiras Dialogue was found in Kathopanishad. True/False
- (iii) Narada-Sanat Kumar Samvaad was given in Chhandogya Upanishad. True/False
- (iv) Padam Purana is the oldest purana. True/False
- (v) The story of Parvati's marriage to Lord Shiva is given in Skanda Purana. True/False
- (vi) The story of Samudra Manthana was found in Vishnu Purana. True/False
- (vii) Yagnyavalkya and Janaka samvaad was given in Brhadaranyaka Upanishad. True/False
- (viii) Skanda Purana is a legendary catalogue of the sacred places and their significance. True/False
- (ix) The Garuda Purana is famous for the matters related to death and the afterlife. True/False
- (x) Shishya Samvaad Parampara is the great way of teaching method which was originated in Bharat. True/False
- (xi) Uddalaka and Svetketu samvad was taken from Mundakopanishad. True/False
- (xii) Manu and Surya Dev story is given in Brahma Purana. True/False
